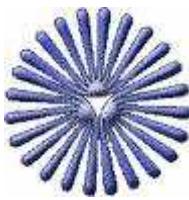

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه پیام نور
«مرکز تهران»
دانشکده علوم انسانی
گروه زبان شناسی و زبان های خارجی

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته
آموزش زبان فارسی
عنوان :

بررسی میزان تأثیر آموزش نگارش
بر مکاتبات اداری کارمندان

نگارش :
حشمت الله آقائی
استاد راهنما :

دکتر علی اصغر کاکو جویباری
استاد مشاور :

دکتر حسین قاسم پور مقدم
شهریور ۱۳۸۸

دانشگاه پیام نور
« مرکز تهران »
دانشکده علوم انسانی
گروه زبان شناسی و زبان های خارجی
« پایان نامه »
برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته
آموزش زبان فارسی
عنوان :
بررسی میزان تأثیر آموزش نگارش
بر مکاتبات اداری کارمندان
نگارش :
حشمت الله آقائی
استاد راهنمای :
دکتر علی اصغر کاکو جویباری
استاد مشاور :
دکتر حسین قاسم پور مقدم
شهریور ۱۳۸۸

تقدیم به :

فرزندانم مژده و امیرحسین ،

ستاره های سحر و فروغ زندگانی ام ،

آنان که :

همواره شادی بخش لحظه های

خستگی ام بودند و

به همسرم ...

تقدیر و تشکر :

بر خود لازم می دانم از کلیه عزیزانی که در نگارش این اثر ، بنده را یاری

کرده اند از جمله :

- استاد راهنمای جناب آقای دکتر جویباری،

- استاد مشاور : جناب آقای دکتر قاسم پور ،

- استاد داور : جناب آقای دکتر زندی ،

- شهردار محترم شهرستان تویسرکان جناب آقای مالمیر،

- کارمندان خوبی که در پاسخ به پرسش ها مساعدت نمودند ،

و دیگر اشخاصی که به نحوی در جمع آوری نوشه ام دخیل بوده اند ، صمیمانه
قدرتانی کنم ، از خداوند متعال برای همه آنها سلامتی و نشاط را مسئلت می نمایم .

« حشمت الله آقائی »

شهریور ۱۳۸۸

چکیده :

یکی از شیوه های ایجاد ارتباط رسمی در سازمان ها ، مکاتبات اداری است که موجب موقفيت نهادها شده و از اهمیت خاصی برخوردار است ، از طرف دیگر ، نوشته های اداری بیانگر ميزان دانش و تخصص کارمندان بوده و عامل پیشرفت سازمان محسوب می شوند .
بررسی ميزان تأثیر آموزش نگارش بر مکاتبات اداری کارمندان موضوع اين پژوهش است که با استفاده از روش آماری « طرح دو گروهی پس آزمون » انجام گرفته است .
هدف از پژوهش مذکور آشنایی بیشتر کارمندان با شیوه های تهیه و تدوین مکاتبات اداری و کاربرد علمی و عملی آن می باشد تا بتوانند در کلاس های آموزشی ، سطح نگارش خود را بالا برند .

دستگاه ها و نهاد های اجرایی از جمله شهر داری ها ، فرمانداری ها ، ادارات ثبت اسناد و ... می توانند استفاده کنندگان از نتیجه ای این پایان نامه قلمداد شوند .
ابزار گردآوری اطلاعات، بررسی اسناد مکاتبه ای و صورت جلسات اداری بوده است .
سعی شده است در این تحقیق ، تأثیر آموزش نگارش بر مکاتبات اداری، جنبه های رعایت قواعد صرفی و نحوی و هم چنین رعایت قواعد املایی مورد بررسی قرار گیرد .
۴۰ نفر از مود نی از کارمندان ادارات مختلف ، به طور تصادفی در قالب دو گروه ۲۰ نفری انتخاب شدند، یک گروه « آزمایش » که تحت آموزش نظری و کارگاهی قرار گرفتند و گروه « گواه » که از آموزش برخوردار نبودند .

نتایج حاصل از این پژوهش ، فرضیه ۱ مبنی بر « تأثیر آموزش نگارش بر مکاتبات اداری » و فرضیه ۲ مبنی بر « جنبه های رعایت قواعد صرفی و نحوی را مورد تأیید قرار داده و بین گروه گواه و گروه آزمایش تفاوت معنی داری وجود دارد ولی در فرضیه ۳ سوم مبنی بر ... جنبه های رعایت قواعد املائی تفاوت معنی داری بین گروه های یاد شده به چشم نمی خورد ، یعنی آموزش ارائه شده برای گروه آزمایش ، بر عملکرد این گروه در رعایت قواعد املائی در مکاتبات اداری تأثیر مثبتی نداشته و عملکردش مشابه عملکرد گروه گواه بوده است .

فهرست مطالب :

عنوان	صفحة
فصل اول : مقدمه و بیان مسئله	
۱ - ۱ - مقدمه	۲
۱ - ۲ - بیان مسئله	۴
۱ - ۳ - هدف های کلی و جزئی	۵
۱ - ۳-۱ - هدف کلی	۵
۱ - ۳-۲ - هدف های جزئی	۵
۱ - ۴ - سؤال های تحقیق	۶
۱ - ۵ - فرضیه های تحقیق	۶
۱ - ۶ - کلید واژه ها	۶
فصل دوم : مبانی نظری و پیشینه تحقیق	
۲ - ۱ - تاریخچه ی نوشتار	۹
۲ - ۲ - دیگر نظام های نوشتاری اولیه	۱۳
۲ - ۳ - ظهور و رشد تدریجی الفبا	۱۴
۲ - ۴ - آیا برای نوشتار نظام بهترینی وجود دارد؟	۱۸
۲ - ۵ - ادراک اولیه ی زبان	۲۰
۲ - ۶ - تولید ابتدائی سخن	۲۲
۲ - ۷ - نخستین کلمات	۲۳
۲ - ۸ - اولین جملات	۲۵
۲ - ۹ - ظهور سواد	۲۷
۲ - ۱۰ - در باره نگارش	۲۹
۲ - ۱۱ - الگوی پردازش اطلاعات نگارش	۲۹
۲ - ۱۱ - ۱ - برنامه ریزی	۲۹
۲ - ۱۱ - ۲ - ترجمه	۳۰
۲ - ۱۱ - ۳ - بازخوانی	۳۱

۱۲-۱- کلیاتی در باره خط و انواع آن	۳۱
۱۲-۲- تصویر نگاری	۳۲
۱۲-۲-۱- خط اندیشه نگار (خط ترکیبی)	۳۳
۱۲-۲-۲- خط تحلیلی (انتقالی)	۳۳
۱۲-۲-۳- نظام های خطی الفبایی	۳۴
۱۲-۲-۴- سیر تاریخی تحول نظام نوشتاری فارسی	۳۴
۱۲-۳- نظام نوشتاری فارسی باستان	۳۴
۱۲-۳-۱- نظام نوشتاری فارسی میانه	۳۵
۱۲-۳-۲- خط پهلوی	۳۶
۱۲-۳-۳- زبان فارسی جدید	۳۶
۱۲-۳-۴- ویژگی های نظام نوشتاری فارسی امروز	۳۷
۱۲-۴- نشانه های حرفی	۳۷
۱۲-۴-۱- نشانه های زیر و زبری	۳۸
۱۲-۴-۲- قواعد رسم الخط و اصول نشانه گذاری در نظام نوشتاری فارسی	۳۸
۱۲-۴-۳- قواعد رسم الخط زبان نوشتاری فارسی	۳۸
۱۲-۴-۴- اصول نشانه گذاری در زبان نوشتاری فارسی	۳۹
۱۲-۴-۵- انواع خطوط خوش نویسی فارسی	۴۳
۱۲-۴-۶- خط نسخ و خط ثلث	۴۴
۱۲-۴-۷- خط نستعلیق	۴۵
۱۲-۴-۸- مباحث کلی در باره نوشتمن	۴۵
۱۲-۴-۹- مراحل یادگیری نوشتمن	۴۶
۱۲-۴-۱۰- معیار های اولیه آموزش نوشتمن	۴۶
۱۲-۴-۱۱- آموزش رو نویسی	۴۷
۱۲-۴-۱۲- مرحله اول : شناخت و تولید اشکال مشابه حروف	۴۷
۱۲-۴-۱۳- مرحله دوم : شناخت و تولید حروف الفبای فارسی	۴۸
۱۲-۴-۱۴- آموزش املاء	۴۹

۵۱	- ۲۲ - روش تدریس املا
۵۱	- ۲۳ - آموزش جمله سازی
۵۲	- ۲۴ - انواع تمرینات جمله سازی
۵۵	- ۲۵ - انشا و روش های آموزش آن
۵۶	- ۲۵ - ۱ - روش سنتی
۵۷	- ۲۵ - ۲ - روش الگوهای نوشتاری
۵۷	- ۲۵ - ۳ - روش مراحل نگارش
۵۸	- ۲۵ - ۴ - روش تلفیق جمله ها
۵۹	- ۲۵ - ۵ - روش رابطه ها
۶۰	- ۲۵ - ۶ - روش نظریه جهانی
۶۰	- ۲۶ - انواع نگارش
۶۰	- ۲۶ - ۱ - خلاصه نویسی متون داده شده
۶۱	- ۲۶ - ۲ - تشریح وضعیت یک مکان ، شیء یا شخص (توصیف عینی)
۶۴	- ۲۶ - ۳ - خاطره نویسی
۶۵	- ۲۶ - ۴ - نامه نگاری
۶۶	- ۲۶ - ۵ - تبدیل گفتار به نوشتار
۶۷	- ۲۷ - مراحل تهیه نوشتہ
۶۷	- ۲۷ - ۱ - مرحله اول : شناخت و تشخیص موضوع و حیطه آن
۶۹	- ۲۷ - ۲ - مرحله دوم : نگارش
۶۹	- ۲۷ - ۲ - ۱ - آماده نمودن مقدمات
۶۹	- ۲۷ - ۲ - ۱ - ۱ - تعیین منابع و تحصیل و فراهم کردن آنها
۷۰	- ۲۷ - ۲ - ۱ - ۲ - تنظیم فهرست مطالب
۷۰	- ۲۷ - ۲ - ۳ - ۱ - ۲ - تهیه طرح (چارچوب) نوشتہ
۷۱	- ۲۷ - ۲ - ۲ - تدوین نوشتہ
۷۲	- ۲۷ - ۲ - ۲ - ۱ - تنظیم عنوان نامه
۷۳	- ۲۷ - ۲ - ۲ - ۲ - تنظیم متن نامه

۷۳	۲-۲-۲-۲-۳- مقدمه .....
۷۳	۲-۲-۲-۲-۴- پیام اصلی .....
۷۴	۲-۲-۲-۵- اختتام و نتیجه .....
۷۴	۲-۲-۲-۳- مرحله سوم : بررسی حاصل کار .....
۷۷	۲-۲-۸- توصیه های لازم در مورد پیش نویس .....
۷۷	۲-۲-۹- سایر اقدامات .....
۷۸	۲-۲-۱۰- کمال نوشته .....
۷۸	۲-۲-۱۱- ویرایش نوشته .....
۷۸	۲-۲-۱۲- مراحل ویرایش .....
۷۹	۲-۲-۱۳- ۱- به گزینی و جایه جایی واژه ها .....
۷۹	۲-۲-۱۴- ۲- رعایت املا و خط فارسی .....
۸۰	۲-۲-۱۵- ۳- رعایت دستور زبان فارسی .....
۸۰	۲-۲-۱۶- ۴- نشانه گذاری مناسب .....
۸۱	۲-۲-۱۷- ۵- آیین جمله بندی .....
۸۱	۲-۲-۱۸- ۶- برطرف نمودن کمبود های نوشته .....
۸۱	۲-۲-۱۹- ۷- حذف زوائد و موارد تکرار شده .....
۸۲	۲-۲-۲۰- ۸- رفع برش ها و نارسانی ها .....
۸۲	۲-۲-۲۱- ۹- برش های غیر لازم .....
۸۲	۲-۲-۲۲- ۱۰- برش های عمدی یا لازم .....
۸۳	۲-۲-۲۳- ۱۱- مراقبت در کفايت منطقی اجزای نوشته .....
۸۳	۲-۲-۲۴- ۱۲- بررسی نحوه استفاده از منابع .....
۸۵	۲-۲-۲۵- ۱۳- پردازش نوشته .....
۸۵	۲-۲-۲۶- ۱۴- حاشیه گذاری .....
۸۵	۲-۲-۲۷- ۱۵- تنظیم فاصله بین سطرها .....
۸۶	۲-۲-۲۸- ۱۶- رعایت آیین پاراگراف بندی .....
۸۶	۲-۲-۲۹- ۱۷- نشانه گذاری منطقی .....

۸۷.....	۲-۳۰-۵- خط خوانا
۸۸.....	۲-۳۱- پیشنهاد تحقیق
	فصل سوم : روش تحقیق
۹۶.....	۳-۱- ابزار اندازه گیری
۹۶.....	۳-۲- جامعه مورد بررسی
۹۷.....	۳-۳- حجم نمونه گیری
۹۷.....	۳-۴- روش نمونه گیری
۹۷.....	۳-۵- روش انجام تحقیق
۹۷.....	۳-۶- روش آماری
۹۷.....	۳-۷- شیوه اجرا و نمره گذاری
	فصل چهارم : ارائه ای یافته های پژوهش و تجزیه و تحلیل داده ها
۱۰۰.....	۴-۱- ارائه ای یافته های پژوهش و تجزیه و تحلیل داده ها
۱۰۰.....	۴-۱-۱- فرضیه ۱
۱۰۷.....	۴-۱-۲- فرضیه ۲
۱۰۹.....	۴-۱-۳- فرضیه ۳
	فصل پنجم : نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۱۲.....	۵-۱- نتایج عمده ای تحقیق
۱۱۲.....	۵-۱-۱- بررسی فرضیه اول
۱۱۲.....	۵-۱-۲- بررسی فرضیه دوم
۱۱۳.....	۵-۱-۳- بررسی فرضیه سوم
۱۱۳.....	۵-۲- بحث و نتیجه گیری
۱۱۳.....	۵-۳- محدودیت های پژوهش
۱۱۴.....	۵-۳-۱- محدودیت های تحت کنترل محقق
۱۱۴.....	۵-۳-۲- محدودیت های خارج از کنترل محقق
۱۱۴.....	۵-۴- پیشنهادات
۱۱۴.....	۵-۴-۱- پیشنهاد به مسئولین و دست اندکاران

۵-۴-۲- پیشنهاد به دانشجویان و پژوهشگران ۱۱۵
فهرست منابع فارسی ۱۱۶
فهرست منابع انگلیسی ۱۲۱

فهرست جداول :

جدول ۱ ، ۴: شاخص های توصیفی نگارش مکاتبات اداری در گروه های آزمایش و گواه ۱۰۰.۵
جدول ۲ ، ۴: وضعیت نمره کل گروه های آزمایش و گواه در نگارش مکاتبات اداری ۱۰۱
جدول ۳ ، ۴: مقایسه نمره کل گروه های آزمایش و گواه با استفاده t تست ۱۰۵
جدول ۴ ، ۴: مقایسه نمرات آزمون مربوط به رعایت قواعد صرفی و نحوی با استفاده t تست ۱۰۷
جدول ۵ ، ۴: مقایسه نمرات آزمون مربوط به رعایت قواعد املائی با استفاده t تست ۱۰۹

فهرست نمودارها :

نمودار ۱ ، ۴ - وضعیت نمره کل گروه های آزمایش و گواه در نگارش مکاتبات اداری ۱۰۲
نمودار ۲ ، ۴ - توزیع نرمال داده ها ۱۰۳
نمودار ۳ ، ۴ - منحنی توزیع نرمال نمرات آزمودنی ها ۱۰۴
نمودار ۴ ، ۴ - مقایسه میانگین نمرات آزمودنی ها در مکاتبات اداری ۱۰۶
نمودار ۵، ۴: مقایسه میانگین نمرات گروه آزمایش و گواه در رعایت قواعد صرفی و نحوی... ۱۰۸
نمودار ۶ ، ۴ - مقایسه میانگین نمرات گروه های آزمایش و گواه در رعایت قواعد املائی.... ۱۱۰

پیوست ها :

پیوست الف- فهرست مطالب تدریس شده در کلاس آموزشی گروه آزمایش ۱۲۴
پیوست ب - سوالات پس آزمون دو گروه گواه و آزمایش ۱۶۴
چکیده انگلیسی ۱۶۵

فصل اول:

مقدمه و بیان مسئله .

۱-۱- مقدمه:

از همان روزی که پروردگار نعمت نوشتن را به انسان عطا فرمود: نوشه به عنوان یکی از مسایل مهم و معتبر ارتباطی بین افراد و جوامع جایی برای خود باز نمود و تا زمان حال هر روز بر دامنه‌ی وسعت استفاده و اعتبار خود افزوده به نحوی که آخرین اخبار و تازه ترین اطلاعات علمی و حاصل پژوهش‌های دانشمندان و مختبرین را می‌توان از لابلای نوشته‌های روزنامه‌ها و مجلات و نشریات و کتب علمی و یا از پهنه اینترنت به دست آورد.

بیان این مختصر خود مقدمه‌ای است برای ورود به بحث اصلی ما یعنی نوشه‌های اداری. چرا که در حال حاضر نوشه‌های اداری تنها وسیله ایجاد ارتباط رسمی در سازمان می‌باشد . از طرفی می‌دانیم که ارتباطات در سازمان همانند سیستم جریان خون در بدن موجود زنده عمل می‌کند ، قدر مسلم چنان‌چه در یک سازمان ارتباط صحیح انجام نشود سازمان دچار مشکل شده تا آنجا که ممکن است به اضمحلال آن ختم شود.

حال اگر این تنها وسیله ارتباطی کارایی لازم را نداشته باشد ، یعنی مکاتبات داخلی و خارجی ادارات نارسا و نا مفهوم بوده باشد حاصل کار چه خواهد بود ؟ پاسخ کاملاً مشخص و معلوم است. چون فقط هزینه و وقت کارکنان بی‌جهت هدر می‌رود و عاقبت آن نامطلوب و باعث شکست و تعطیل سازمان خواهد شد.

با عنایت به اهمیت موضوع ، تهیه و تنظیم نوشه‌های اداری را می‌توان به عنوان یکی از توانائی‌های فردی کارکنان در سازمان دانست تا آن‌جا که خود راهی برای ترقی و تعالی آن‌ها محسوب می‌شود . به همین دلیل توصیه می‌شود که فراغیران گرامی با بذل توجه ویژه در جهت نحوه تهیه و تنظیم نوشه‌های اداری توانایی لازم را به دست آورند .

برای انجام دادن کار های اداری ، معمولاً از نامه استفاده می شود . به کوتاه سخن می توان گفت هیچ کاری بدون نامه در سازمان نمی تواند به صورت رسمی صورت بگیرد ، زیرا ارباب رجوع باید جهت انجام گرفتن کار خود تقاضای کتبی ارائه دهنند . هم چنین واحد های سازمانی باید یکدیگر را از جریان امر به وسیله نامه مطلع ساخته و نتیجه کار را کتبی به واحد دیگر اعلام کنند و به همین ترتیب بین وزارت خانه ها و دستگاه های دولتی آن چه ایجاد هماهنگی می کند نوشته های اداری است . با بیان خلاصه می توان گفت که : آغاز و انجام امور در سازمانها به وسیله نوشته شروع و یا پایان می یابد .

می دانیم که روند کار سازمان ها اعم از : سازمان های دولتی و خصوصی ، واحد های کوچک و حتی افراد ، منوط و موکول به امور مالی آنها می باشد . بنا بر این نوشته های سازمانی به هنگامی که در باره امور مالی بوده باشد ، اهمیت دیگری را در بر خواهد داشت . از دیدگاه دیگر ، هیچ خرجی نمی تواند بدون دستور کتبی مقام صلاحیت دار صورت بگیرد و اگر هم شفاهی دستور پرداخت داده شود از نظر سرعت عمل است که بعداً می باید به صورت کتبی مورد تایید قرار بگیرد .

بنا بر این ، تمام نوشته هایی که در بر دارنده یک یا چند پیام درباره امور مالی بوده باشد می باشد سال ها حفظ شود و به دادگاه ها و مراجع دیگر و حسابرسان ارائه گردد .

نامه هایی که برای اجرای امور مختلف در ادارات و سازمان ها تهیه و مبادله میگردد ، به عنوان یک سند از طرف سازمان یا مقام صادر کننده نامه ، برای اشخاص ثالث اعم از حقوقی یا ایجاد الزام و تعهد می کند . لازمه تصمیم گیری در اجرای امور ، اشراف و حصول اطلاع از سوابق مربوط به آن می باشد . بدین ترتیب که کلیه اقدامات گذشته مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار می گیرد تا چنان چه راهی که گذشتگان رفته اند درست و منطقی باشد ، همان راه ادامه یابد و چنان چه نیازی به تغییر و تطبیق آن با زمان و مکان باشد ، تغییرات لازم در آن به عمل آید . اطلاع از موفقیت یا شکست کارهای انجام شده ، باعث می شود که به میزان قابل توجهی جلو ضرر و زیان احتمالی که در اثر ندانم کاری و بی تجربگی پیش می آید گرفته شود و سر انجام با ملاحظه همین نامه ها که به عنوان سابقه می توان امور معوقه را از همان جایی که نا تمام مانده اند ادامه داد و خط مشی

اجرایی کار را تعیین کرده و یا در باره نحوه و چگونگی انجام دادن آن تصمیم لازم را اتخاذ کرد.

۱-۲- بیان مسئله :

نوشته های فارسی را با توجه به کاربردشان می توان به انواعی تقسیم کرد ، نوشته ای که به ساز دل می زند ، ادبی و احساسی است ؛ نوشته ای که نکته ای علمی در آن است ، علمی است . و نوشته ای که موضوعی را تحلیل می کند ، تحلیلی و پژوهشی است ، اما نوشته هایی که برای دیگری نوشته می شوند به دو دسته قابل تقسیم اند : نخست دوستانه که قدمای آنها اخوانسیات می گفتند و دیگر رسمی یا اداری است ؛ تمامی نوشته هایی که در بالا ذکر شد دارای قوانین خاصی اند تا بتوانند ادای صود کنند یعنی در قالب کلماتی معین آن چه در ذهن نویسنده وجود دارد به بهترین شیوه منتقل شود .

سخن ما اکنون در باب نوشته های اداری است ، نوشته هایی که در بین قدمای تا حدی رایج بوده و فلسفه ای وجودی منشی (دییر) در دربارهای گذشته نیز همین نکته بوده است . اما حرکت جدی این نوع نوشته بعد از دوره قاجاری است ، نوشته ای که دارای قوانین ویژه خود است و در تعریف آن گفته شده است :

نوشته اداری نوشته ای است موجز و جدی ، در قالب اصطلاحات خاص اداری که در آن موضوع اداری نیز مطرح می شود و هدف خاصی را دنبال می کند و دارای نشر ویژه و قوانین خاصی است . در این نوع نوشته ، ذوق و قریحه جایی ندارد بلکه وسیله ای برای ادای مقصد است ، پس باید آموخته شود .

نوشته ای حاضر شامل مطالبی است در باره ای این که آموزش نگارش بر نحوه ای مکاتبات اداری کارمندان مؤثر است و می توان با آموزش مناسب ، کیفیت تحریر مکاتبات اداری را بهبود بخشید ، ضمناً تدریس نکات دستوری و قواعد صریقی و نحوی بر سلیمانیس بودن مطلب و دریافت آسان پیام خواهد افزود . بیان این مسئله هم ضروری است که رعایت نکات املائی آن هم از طرف بزرگ سالان لازم بوده و در نوشتن نامه ها باید مد نظر قرار گیرد ..

۱-۳- هدف های کلی و جزئی :

خلقت انسانها به گونه ایست که برای ادامه زندگی ناگزیرند با هم زندگی نمایند بنابراین شکل گرفتن قبایل و جوامع از این خصیصه ناشی شده است. این همچو را ایجاب می نماید که برای برگزاری آن ، از وسایل مختلف از آن جمله نوشته استفاده نمایند.

به طور کلی هر فرد برای ایجاد ارتباط با دیگران، انتقال پیامهای خود به ایشان از وسائل مختلف استفاده می کند. مثلا وقتی انسان با نگاه یا لبخند نشاط خود را به دیگری نشان می دهد یا هنگامی که شخصی به شخص دیگر « صبح بخیر » می گوید، بابیان شفاهی ، دوستی و صمیمیت خویش را به او می فهماند. به همین ترتیب، موقعی که انسان به دیگری نامه می نویسد، با بیان کتبی مقصود خود را به نظر او می رساند و با او ارتباط برقرار می سازد.

بشر برای ایجاد ارتباط با سایر همنوعان خود از وسایل مختلفی استفاده نموده است. در آغاز از ایما و اشاره و به تدریج از زبان، آتش و دود، فریاد، صدای طبل و پیک و سپس از نوشته سود جسته است. در جوار این وسایل ، همواره در جستجوی وسایل دیگری برای انتقال اطلاعات بوده که همین امر موجب اختراع و سایل ارتباطی جدید شده است . امروزه بر اثر توسعه تکنولوژی ، دگرگونی فوق العاده ای در سیستم ارتباطات به وجود آمده تا آنجا که ارتباطات به عنوان اصلی از اصول زندگی مورد بحث بوده است.

۱-۳-۱- هدف کلی :

آشنایی با شیوه های تهیه و تدوین مکاتبات اداری ، گزارش نویسی و کاربرد علمی و عملی آنها .

۱-۳-۲- هدف های جزئی :

- آشنایی با هدف نوشتن .
- آشنایی با اهمیت نوشته های اداری .
- آشنایی با انواع نامه های اداری .
- آشنایی با نحوه تهیه بخشنامه ، گزارش ، صورت جلسه ، فرم ،

۱-۴- سؤال های تحقیق :

مسئله تحقیق در مطالعات کمی و کیفی می تواند به صورت سؤال بیان شود . شکل سؤالی بیان مسئله غالباً مرجح است . زیرا ساده و مستقیم می باشد و از نظر سادگی هم محقق را برای ایجاد طرحی که به سؤال پاسخ دهد هدایت می کند .
در پژوهش حاضر سؤال های ذیل مد نظر است :

- ۱ - آیا آموزش نگارش بر مکاتبات اداری کارمندان تاثیر دارد ؟
- ۲ - آیا آموزش نگارش بر جنبه‌ی رعایت قواعد صرفی و نحوی مکاتبات اداری کارمندان ، تاثیر دارد ؟
- ۳ - آیا آموزش نگارش بر جنبه‌ی رعایت قواعد املائی مکاتبات اداری کارمندان تاثیر دارد ؟

۱-۵- فرضیه های تحقیق :

فرضیه تحقیق حدس بخردانه ای در باره رابطه‌ی دو یا چند متغیر است ، فرضیه‌ها به صورت جمله اخباری بیان می شود و نشانگر نتایج مورد انتظار است .

- ۱ - آموزش نگارش بر مکاتبات اداری کارمندان تاثیر دارد .
- ۲ - آموزش نگارش بر جنبه‌ی رعایت قواعد صرفی و نحوی مکاتبات اداری کارمندان تاثیر دارد ۳
آموزش نگارش بر جنبه‌ی رعایت قواعد املائی مکاتبات اداری کارمندان تاثیر دارد .

۱-۶- کلید واژه‌ها :

آموزش : مجموعه‌ای از رویدادهای از پیش طراحی شده را که بر یاد گیرندگان به طریقی اثر می کند که یاد گیری آسان شود .

مکاتبه : به یکدیگر نامه نوشتن ، نامه نگاری .

مکتوب : به تمام نوشته‌ها اطلاق می شود . قدر مسلم در این جزو کل نوشته‌های جاری و متدالول در جامعه ملاک و مراد نیست، بلکه محدوده بحث اختصاص به مکاتباتی دارد که در جریان کار اداری و در سازمان‌ها مبادله می گردد.

دستخط: نوشته ای که کسی با دست خود نوشته باشد، دست نوشته نیز گفته اند. دستخط معادل واژه یادداشت می باشد. بعضی اوقات در سازمان های دولتی برای تسريع در انجام امور از یادداشت استفاده می شود. یادداشت های اداری معمولاً با دست نوشته می شوند.

مکاتبات اداری: هر نوشته ای که حاوی یک یا چند موضوع اداری بوده و به عنوان وسیله ای ارتباط در داخل و خارج وزارت خانه، سازمان یا مؤسسه مورد استفاده قرار گیرد.

نامه های داخلی : به مکاتباتی اطلاق می گردد که در داخل سازمان بین واحد های مختلف صورت می گیرد.

نامه های خارجی : به مکاتباتی که با خارج از سازمان انجام می شود .

نگارش : انعکاس خواسته ها ، تفکر ، دانستنی ها ، اطلاعات و ... افراد است که از مغز و فکر او به وسیله قلم بر کاغذ ترسیم میشود . یا به عبارت دیگر ، تبدیل گفتار به نوشته می باشد که هدف آن انتقال اطلاعات و دانستنی ها و تبادل نظر و بالاخره ایجاد ارتباط مردم با یکدیگر است . نگارش یا همان نوشته ، در حقیقت مکمل گفتار در استقرار ارتباطات و ادامه زندگی جوامع است .

فصل دوم:

مبانی نظری و

پیشینه‌ی تحقیق.